

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

יבמות - כ"א

1. **ביאת כהן גדול באלמנה - האם הועילו מעשיו לפטור צרתה רבי יוחנן ור' אלעזר, חד אמר: אינה פוטרת צרתה, וחד אמר: פוטרת צרתה. במה נחלקו?**
 באלמנה מן הנשואין - ל"כ"ע אינה פוטרת, שאין עשה דוחה לא תעשה ועשה. ונחלקו באלמנה מן הארוסין: האם דוחה לא תעשה כשאפשר בחליצה. והקשו - ואם בעלו - קנו! מוכח שמועיל בדיעבד. תיובתא. ור"ל שפסק כשאפשר לקיים שניהם אינו דוחה, יענה - חליצה במקום ייבום אינה מצוה.
2. **רמז לגזירת שניות לעריות מן התורה מנין?**
 א. "כי את כל התועבות האל עשו אנשי הארץ", האל - קשות, משמע שיש רכות, - שניות. 'האל' לשון קשה - דכתיב: ואת אילי הארץ לקח. **אמר ר' לוי: קשה עונשן של מדות שנאמר בהן 'אלה' יותר מעונשן של עריות, שנאמר בהן 'אל' - 'אלה' קשה מ'אל'.**
 ו'אלה' שנאמר בעריות למעט שאין במדות, כרת. **הטעם שמדות חמורות** - שאינו יודע מי גזל ואינו יכול לחזור בתשובה.
 ב. "ואזן וחקר תקן משלים הרבה", - קודם שבא שלמה, היתה תורה דומה לסל שאין לו ידיעות, עד שבא שלמה ועשה ידיעות - שאסר 'שניות'.
 ג. פרעהו [הגדל האיסור] אל תעבר בו וכו'. משל לאדם משמר פרדס, אם משמרו מבחוץ - כולו משתמר, משמרו מבפנים - רק שלפניו משתמר. **ודחו: בשדה שלפניו לכל הפחות משתמר, אבל ב'שניות' אם לא היו גוזרים - היה פוגע בערוה עצמה.**
 ד. ושמרתם את משמרת, עשו משמרת למשמרת. אמר אביו לרב יוסף: א"כ זה ממש דאורייתא ואין לומר שזה דאורייתא ופירשו רבנן איזו משמרת, כיון שכל התורה פירשו רבנן. **אלא האיסור מדרבנן, והפסוק אסמכתא בעלמא.**
3. **8 איסורי 'שניות' - אם אמו, אם אביו, אשת אבי אביו, אשת אבי אמו, אשת אחי האב מן האם, אשת אחי האם מן האב, כלת בנו, וכלת בתו. במי מותר?**
 באשת חמיו שאינה חמותו, באשת בנו החורג. מת אדם, בנו החורג מותר באשתו ובתו מנישואיו הקודמים.
בת בנו החורג אסורה מדאורייתא, נמצא אשת בנו החורג אומרת לו: אע"פ שבתי אסורה לך מדאורייתא, עלי לא גזרו.
 הטעם שלא הזכירו 'אשת חמיו אומרת לו אני מותרת לך ובתי אסורה לך, שהיא אחות אשתך. כיון שהאיסור של אחות אשתו אינו לעולם, רק בחייה.
4. **ה'שניות' אסרו אף את הדורות שמעליהן - כגון אם אמו, ומתחתיהן. מלבד ארבע 'שניות' שיש להן הפסק אלו הן?**
 רב מנה 3 - אשת אחי האם מן האב, ואשת אחי האב מן האם, וכלתו. **וזעירי הוסיף: אף אשת אבי אמו. וסימנך: זעירי העלה דור מרב.**
 רב לא מנה אותה כיון שעלולה להתחלף באשת אבי אביו, שאין לה הפסק. וזעירי, אינו חושש - שלמשפחת אביו רגיל ללכת ויודע שיש קורבה יותר.
5. **מדוע מנה רב 'כלתו' בין השניות שיש לה הפסק, הרי אסורה מדאורייתא?**
אין לבאר שכוונתו לכלת בנו. שהרי למדנו בברייתא שאין לה הפסק. **אלא כוונתו לכלת בתו, כדאמר רב חסדא: שמעתי מאדם גדול - רבי אמי: 'לא אסרו כלה אלא מפני כלה', ואמרו לי החוזים בכוכבים 'חכם תהיה', ואמרתם אם כוונתם שאהיה מלמד תינוקות אשאל החכמים פירוש דבריו, ואם כוונתם שאהיה גדול בתורה אפרש מעצמי, וכך נהיה ופירשתי 'לא אסרו כלת בתו, אלא משום כלת בנו שיש בדורותיה איסור תורה - אשת בנו.'**
 כמה מהאמורים נקטו שם של אדם שהיה לו כלת בנו וכלת בת ואצלו יש לחוש.
6. **נסתפק: אשת אחי האם מן האם, האם נחשבת שניה. או שגזרו רק כשיש צד אב, שדומות לאשת אחיו מאביו שהאיסור מדאורייתא. מה נפסק?**
רב ספרא דחה את הספק: הרי אשת אחי האם מן האב היא גזירה ולא עושים גזירה לגזירה. תירץ רבא: הרי כולם גזירה לגזירה כגון אלו שלהלן:
 א. אמו - ערוה, אם אמו - שניה, וגזרו על אם אביו משום אם אמו, והטעם כיון ששתיהן מכונות סבתא.
 ב. אשת אביו - ערוה, אשת אבי אביו - שניה, וגזרו על אשת אביו משום אשת אבי אביו, והטעם כיון ששתיהן מכונות 'אשת הסבא'.
 ג. אשת אחי האב מהאב - ערוה, אשת אחי האב מהאם - שניה, וגזרו על אשת אחי האב מהאב משום אשת אחי האב מהאם - ששתיהן 'אשת הדוד' **פשטו מדברי רב יהודה בר שילא - אמרי במערבא: בכל מקרה שאילו היתה נקבה היתה אסורה בזכר גזרו על אשתו משום שניה.**
הקשה רבא על הכלל ממקומות שאין הדין כך: א. חמותו ערוה, אשת חמיו מותרת! ב. בת חמותו ערוה, אשת בן חמותו מותרת! ג. בת חמיו ערוה, אשת בן חמיו מותרת! ד. חורגתו ערוה, אשת חורגתו ערוה, אשת בן חורגתו מותרת! ה. בת חורגתו ערוה, אשת בן חורגתו מותרת. ובהכרח שהכלל בא לרבות 'אשת אחי האם מן האם, והטעם שדווקא בה נאמר הכלל כיון נעשה קרוב לה ע"י מעשה קידושין אחד של אחי אמו אבל החמש האחרים נעשו קרובים ב-2 קידושין. עוד למדנו - הסתפקו באשת אחי אבי האב מן האב, ואחות אבי האב משני הצדדים, ואין לפשוט שמתרות מכך שלא הוזכרו במנין ה'שניות' שיתכן שהתנא שיירם כשם ששייר 6 שניות דבי רבי חייא, אממר התייר. והקשו: שמר בריה דרבנא, מנה 16 ולכאורה כלול בזה שנים אלו, אמנם אין להקשות שיש 17 כולל אשת אחי האם מן האם שפשטנו לאיסור, כיון ששתי אלו שאמימר הכשיר דומות נחשבו כאחד.